

RYCHLOVLAK DO ZÁHUBY

Oslo 2050 (Norsko)

Vůz se samovolně pohybuje v ranním provozu a hledá nejkratší cestu k cíli. Caitlyn se dívá skrz tmavá okna na projíždějící věže. Očima sleduje jejich elegantní ocelové okenní linie, které se linou až k nebi, kde protínají geodetickou síť kopule.

CAITLYN

Žena, 61 let

PŮVODEM ZE SAN FRANCISCA

přestěhovala se kvůli politické nestabilitě

PHD V ASTROFYZICE

Zaměřuje se na těžbu asteroidů.

ANALYTIČKA

VDANÁ, ŽIJE SE SVÝM MANŽELEM

ZÁJMY

Astronomie, lifestylové značky a kosmetické procedury

Filtrované denní světlo jemně dopadá skrz její šestihranná skla a ptáci létající nad ní vytvářejí líné siluety, když krouží s téměř algoritmickou přesností. Uvědomuje si, že je to poprvé, co asi po týdnu opustila budovu, a slibuje si, že to bude dělat častěji. Něco je na tom opojného, ale nedokáže se rozhodnout co. Možná je to těmi ulicemi, jak jsou čisté a krásně osvětlené, jako dokonalé filmové kulisy, nebo možná tím jemným baletem automatické dopravy. Nebo je to možná tou mikrodávkou *Spokojenosti*, kterou dnes ráno vdechla spolu s espressem, aby jí pomohla přežít den.

Jemně se pro sebe zasměje, zavrtí hlavou a zkontroluje svůj odraz. Vrásky na čele se jí pomalu začínají vyrovnávat - je to důsledek retroviru posouvajícího DNA, který jí klinika v Malmö aplikovala do obličeje a který i teď pomalu regeneruje její kůži a stírá vrásky. Bylo to drahé, ale výsledek stojí za to. Ona za to stojí.

Obrátí pozornost zpět k tabletu rozloženému v klíně. Jeho obrazovka je plná černobílých obrázků kráterových polí a orbitálních drah, infografik předpokládané hustoty minerálů a kalkulovaného dopadu na globální ceny komodit vzácných zemin. Usměje se sama pro sebe. Pokud jsou údaje ze sondy správné, je v této jediné hornině tolik neodymu, že by to destabilizovalo těžební ekonomiky nejméně dvou afrických států. Už má pár na mysli.

Dostat se na oběžnou dráhu, kde by se dala řádně vyhodnotit hodnota asteroidu, bude nákladné. Projíždí prstem po tabletu, aby odhalila své portfolio, a ťuká na ikony, aby zjistila, kde může uvolnit nějaký kapitál. Někde hluboko v korporátních "dark poolech" v New Yorku a Šanghaji se začínají míchat neviditelní agenti umělé inteligence, kteří sledují milion transakcí za sekundu, aby našli vzorce na trhu.

Obsidiánově černá palubní deska auta bez viditelných displejů a ovládacích prvků na ni jemně zazvoní a se zdrženlivým šarmem oznámí, že projíždějí jedním z bezpečnostních stanovišť kopule. Znovu se podívá z okna, právě když projíždějí bránou a město venku vklouzne do výhledu. Vlastně se to moc neliší, pomyslí si. Je světlejší, jistě, bez kopule, která by blokovala nejhorší UV záření, ale jinak je to stejná modrá obloha, stejné elegantní budovy, stejný balet automatické dopravy. Opravdu by měla častěji vyrazet ven.

Než se podívá zpět do svého klína, jeden z jejích agentů prodá nakrátko dostatek akcií belgické společnosti pro orbitální přepravu. To by mělo zefektivnit změnu kurzu asteroidu. Teď ještě zjistit, jestli se jí podaří najít nějaký způsob, jak sehnat levnější palivo. Do okna vedle ní něco silně udeří; Caitlyn vykřikne a vrhne se bokem na kožené sedadlo. Poprvé si uvědomí, že auto stojí. Okno se rozbije a sedadlo vedle ní je poseto střepinami.

Dříve tiché auto zaplní hluk a svět venku vypadá jako televize přepnutá na jiný kanál. Je tma, jako by slunce náhle zhaslo. Ruce se jí třesou, Caitlyn se pomalu narovná, aby se podívala ven, do tváře ji udeří horko a první, co uvidí, je žena, křičící a špinavá, se zoufale nataženými rukama, jak ji policista bez tváře v polykarbonátovém brnění táhne pryč od auta. Hodí ji na chodník, zpoza stínítka vyštěkne zkomolené rozkazy, zatímco ji jeho parták umlčí ranou obuškem. Za nimi další policisté, sledovaní hejnem mikrodrónů, trhají stany, které lemují dálnici, a rozhánějí jejich rozcuhané obyvatele.

Caitlyn bojuje o dech, snaží se nevšímat křik sirén. Za rozpadajícím se stanovým městečkem se tyčí kopule - její domov - a zvenčí ji překvapí, jak zchátrale vypadá, jak je její povrch bez oken zamazaný špínou a černým prachem. Odtud vypadá téměř stejně zoufale jako rozbité město, které ho obklopuje, jako hermeticky uzavřené vězení, a ona je nucena konfrontovat se s realitou, s tím, že modrá obloha, do které se každé ráno probouzí, je lež, simulace, která ji má utěšit a rozptýlit. Teď už je pryč, stejně jako ptáci, kteří tam nikdy nebyli, a nahradily je jen neustále se převalující černé mraky a štiplavá chuť kouře. Začínají ji pálit oči a mžouráním přes slzy rozeznává, že kopce kolem města září proti temné obloze sytě rudě.

A pak, během několika vteřin, je po všem. Auto se ponoří do tmy, než se jemně rozsvítí, zatímco ze dveří vyskočí ochranné štíty a zakryjí všechna okna, včetně toho rozbitého. Vrátil se ticho, jakmile se znovu spustí reproduktory potlačující zvuk, vzduch kolem ní se začne ochlazovat, protože se klimatizace sama přizpůsobí. Cítí, jak se auto dává do pohybu.

Ruce se jí stále třesou, jak divoce pátrá v kabelce a snaží se najít vaporizér. Vytáhne ho a bodne do jeho dotykového displeje a vyťuká dávku *Klidu*. Nechá ho nabít, pak si dlouze potáhne, řídká pára jí vyjde z plic a zmizí ve skrytých vzduchových filtrech auta. Potáhne ještě jednou, pak potřetí, než ucítí, že se začíná uklidňovat a její dech se opět začíná regulovat. Jemně se na ni snese pocit klidu a spokojenosti.

Pohled jí padne zpátky do klína, když vyhledá záhyby na tabletu, jako když virus vyhlazuje její stárnoucí pleť. Kráterová pole a orbitální dráhy, infografika předpokládané hustoty minerálů. Poklepe na obrazovku, znovu zbystří, když vyše další roj agentů, aby jí našli zdroj levného raketového paliva.

ZELENOKRACIE

Diamniadio Lake City 2050 (Senegal)

Autobus je přeplněný, jsou v něm jen místa k stání. Příliš mnoho lidí a málo míst. Tolik těl, že Moussa nedokáže rozeznat jejich podobu, jen vizuální útržky a náznaky.

MOUSSA, VYRŮSTAL NA SENEGALSKÉM VENKOVĚ

Muž, 46 let

MATURITA

Doplňkové odborné vzdělávání. Certifikát získaný v uprchlickém táboře.

STÁTNÍ ZAMĚSTNANEC

Ženatý, s miminem

ZÁJMY

Kutění, oprava oděvů

Loket zabalený do značkové upcyklované košile, ruka držící poškrábané pouzdro repasovaného tabletu, tvář skrytá za použitými slunečními brýlemi. Dnes ráno pršelo, obvyklé teplé mrholení, a jak se voda odpařuje z nepromokavého oblečení, visí ve vzduchu kolem Moussaova obličeje jako tropická mlha.

Má alespoň místo k sezení, je přitisknutý k zamlženému oknu. Je to malá útěcha za to, že autobus stojí už snad hodinu. Ví, že to není tak dlouho, nejspíš jen pár minut, ale odmítá se podívat na čas, aby zjistil, jak moc se do práce opravdu opozdí. Místo toho se otočí k oknu, rukou v rukavici otírá výhled skrz zkondenzovanou vodu a snaží se nemyslet na to, jaké bakterie se na něm usadily.

Venku před autobusem je Diamniadio Lake City skrácené deštěm, to málo, co z něj vidí. Je tu příliš mnoho těl, jako by se vysypala z autobusu a zaplnila ulice, zablokovala dopravu a zaplnila chodníky a cyklostezky. Nějak to tam působí klaustrofobičtěji než tady, myslí si Moussa a je rád, že na poslední zastávce nevyskočil z autobusu a nepokusil se zbytek cesty dojít pěšky. Málem to udělal, ale to by nebyl v kanceláři dřív, ztratil by se v moři lidí. Navíc ho teď protesty zneklidňují. Jako teenager si je užíval, vychutnával si ten pocit solidarity a skupinové síly, vědomí, že skutečně něco mění, že nutí vládu, aby si sedla a vzala to na vědomí. Právě takhle by zastavil dopravu - na několik dní se uzavřelo celé město - jednoduchá taktika zaplnit ulice těly. Autonomní auta a autobusy byly naprogramované tak, aby nikdy neignorovaly těla, takže se teď prostě zastavily.

Ale tohle je jiné a je mu z toho smutno. Moussa to pozná podle čtení transparentů, podle tlumeného skandování, které proniká okny autobusu. Lidé na prvním místě. Vratte nám venkov. Na lidských životech záleží. Chceme skutečné jídlo. Chceme právo volby.

Je to zmatené poselství, ale vzbuzuje jisté sympatie. Nikdy si nemohl dovolit auto, natož aby ho udržoval nabitě. Od osmi let neseděl v letadle, nejméně dvacet let neopustil zemi. Dokonce už je to skoro rok, co se dostal z města, co se vydal na jeden z těch vládních zájezdů na venkov, viděl lesy a farmy, chráněná území a přírodní rezervace. Tak svěží, tak zelené, tak krásné. Jeho účty za vodu a elektřinu jsou stejně vysoké jako účty všech ostatních, jeho příspěvek na emise oxidu uhličitého je stejně napjatý jako účty protestujících.

Ale nemůže si pomoci, myslí si, že protestující jsou sobci. Stejně sobectví, které je sem dostalo, stejné zaměření na individualitu, stejné staletí trvajících vzdávání se společné zodpovědnosti, proti kterému pochodoval, když byl teenager. A nemůže přestat myslet na bouře, když byl ještě mladší, nebo na svou matku, po pásu v šedé vodě, vzlykající v kuchyni jejich nyní opuštěného domu. Vzpomíná, jak ho otec držel v supermarketu u sebe a chránil ho před rozrušenými davovými lidmi, kteří se tlačili jeden přes druhého, aby se dostali ke skromně zásobeným regálům.

Na to všechno si vzpomíná, když se dívá na moře pochodujících, a přemýšlí, kdy se všem tak strašně zkrátila paměť. Přemýšlí, kdy všichni přestali věřit, že každodenní oběti, které přinášejí, stojí za to - že fungují - že jsou jediným způsobem, jak zastavit stoupání hladiny oceánů, jak nechat krajinu, aby se sama uzdravila, jak nechat rybí populace, aby se začaly pomalu obnovovat.

Z myšlenek ho vytrhne křik, rozzlobený a bolestný. Na vteřinu si pomyslí, že protestující vnikli dovnitř, že nastoupili do autobusu. Pak ale ucítí, jak masa cestujících v autobuse mění tvar, jako by se stáčela a snažila se v sobě vytvořit bublinu, a uvědomí si, odkud křik přichází. Nějaký cestující, který je blízko bodu zlomu, nějaká ubohá, zmatená a utrápená duše, která už to nemůže vydržet. Společenská stresová porucha, říkají tomu ve zprávách. Je jí tu hodně. Někteří lidé už prostě nemohou snášet davy, města jsou příliš plná, protože venkov a předměstí byly evakuovány s výjimkou robotů a nezbytných pracovníků. A pak jsou tu zprávy a zvěsti, že jim neprospívá strava, že laboratorně pěstované maso a tištěné bílkoviny nemají ty správné živiny a že to má vliv na mozky lidí, na jejich emocionální stavy.

Moussa se zadívá do stékajícího, uměle ochuceného Starbucks Roach Milk Latte, které mu chladne v ruce, a do snídaně LABFood, o níž se v poslední době hodně mluví; cítí, jak se mu obrací žaludek. Nejlepší je na tyto věci moc nemyslet. Místo toho si palcem na uších zapne sluchátka, nechá frekvence potlačující šum přehlušit výkřiky chudáka, nechá místo nich zaznít ambientní zvukovou krajinu. Ptačí zpěv, vlny narážející na pláž, šumění větru v listí. Zvuky, které teď slyší jen ze svých mobilních aplikací. Telefon mu zlostně bzučí, aby ho upozornil, jak drahé je používání sluchátek, kolik z jeho uhlíkového přídele spotřebují. Odmítne to přejetím prstu a zavře oči. Každý někdy potřebuje uniknout. Raději přinese oběť někde jinde.

LIDÉ S.R.O.

Iqualit 2050 (Kanada)

Yuka si stáhne kapuci a co nejrychleji prochází náměstím Enterprise Square. Vždycky je tu rušno, ale dnes je tu ještě rušněji než obvykle, pomyslí si.

YUKA, PŮVODNÍ OBYVATELKA

Žena, 23 let

MGR. VIZUÁLNÍ UMĚNÍ

Online univerzita

TVOŘÍ KERAMIKU

Pracuje v zákaznickém servisu

ŽIJE SAMA

Pečuje o starší členy rodiny

ZÁJMY

Umění, hudba, kultura původních obyvatel

Bylo snadné zapomenout, že náměstí před třemi lety neexistovalo. Yuka se proplétá mezi skupinkami oslavujících osadníků a zápach levného piva a zvratků ji nutí litovat, že si nevzala svou vládou vydanou dýchací masku. Žádné požáry v močálech se ale dnes nekonají, výstrahy o kvalitě ovzduší byly zelené a žluté, když vycházela z domu poprvé za několik týdnů.

Nějaký chlap, obrovský a hodně opilý, nejspíš horník nebo přístavní dělník, bez rozhlédnutí ustoupí dozadu a málem ji srazí z nohou. Yuka znovu získá rovnováhu, aniž by zpomalila tempo, drží hlavu skloněnou a ignoruje nespokojené výkřiky zezadu. Ani se neohlíží, nestojí to za tu námahu. Obvykle se Enterprise Square vyhýbá, pokud jako dnes nemá zpoždění, a i když tudy proklouzne, obvykle to nebývá takhle zlé. Ještě není ani osm hodin ráno, ale oslavy stále zuří, a pak si Yuka vzpomene proč a proklíná se za to, že byla tak nedbalá. Včera byl slunovrat, dvaadvacet hodin nepřetržitého slunečního svitu. Půlnoční sluneční večírky budou pokračovat, dokud se konečně nesetmí, nebo dokud se osadníci neunaví a nevzdají to, podle toho, co nastane dřív.

Yuka chápe dělníky a jejich potřebu se bavit, ale jejich excesy ji přesto rozčilují. Chápe, že přicházejí z celého světa, z míst, která se potýkají s problémy, a snaží se pro sebe najít novou budoucnost. Ropní dělníci z Houstonu, který byl opuštěn kvůli záplavám způsobeným bouřemi, sběrači obilí z kalifornských měst postižených suchem, kde farmy chřadly a umíraly. Jednoho dne přišel do obchodu dělník z továrny, aby si koupil boty, a řekl jí, že ostrov, ze kterého pochází, už neexistuje, ztratil se pod vodou ze stoupajících oceánů. Yuka si nemůže vzpomenout na jeho název. Ale ano, chápe to, přicházejí sem za prací a s nadějí, že najdou čistý vzduch, otevřená prostranství, jídlo, které nebylo vypěstováno v laboratoři. A peníze, spoustu peněz. Chtějí se vyřádit, oslavit své nové štěstí. Yuka si jen někdy přeje, aby to dělali někde jinde.

Teď jí to připadá horší, ale pokud má být upřímná, tak to tak bylo, co si pamatuje. Přinejmenším od té doby, co dokončila střední školu. Je tu taková zvláštní "kulturní vzpomínka" předávaná od starších, kdy město bylo ještě jen vesnicí, kdy tu žilo jen pár tisíc lidí, většinou domorodců, a člověk znal jméno každého. Ale to bylo před desítkami let, ještě než se Yuka narodila. Teď se počet obyvatel blíží milionu a stále stoupá. Je zvláštní, jak můžeš cítit nostalgii po způsobu života, který jsi nikdy nezažila, pomyslí si.

Všechno to začalo, když roztály sněhové pláně a moře přestalo namrzat. Najednou tu byla úrodná půda, na které se daly pěstovat plodiny, a lodě mohly připlouvat po celý rok. Nejdřív postavili ten obrovský automatizovaný kontejnerový přístav kousek za městem, aby mohli dovážet zboží z Číny a Ruska a levnou ropu z Kanady. Pak se sem nahrnula zemědělská armáda, která zabrala nově obnažené, nezabrané prémie, aby na nich pěstovala ovoce a plodiny pod obrovskými plastovými stany. Přístav se začal zvětšovat a automatizovat. Město se začalo rozrůstat. V určitém okamžiku, když byla Yuka ještě mladá, se na severozápadě objevilo velké naleziště vzácných nerostných surovin. Během pár let čínské a kanadské těžební společnosti do provincie nahrnuly dost peněz, aby přesvědčily vedení, aby jim dovolilo udělat z Iqaluitu zvláštní ekonomickou zónu, a odtud se to rozjelo jako sněhová koule. Pracovní migranti z celého světa, i když hlavně ze zbytku Kanady, USA, Mexika, dokonce i z Ruska, se sem hrnuli, aby pracovali na farmách, v dolech nebo v nových továrnách na elektroniku. Brzy z přístavu proudily další kontejnery, které posílaly dobytek a ovoce na jih, kde je už příliš sucho na to, aby se pěstovalo, a magnety a baterie do měst, kde byly elektrické sítě opuštěny kvůli horku a záplavám.

Jasně, hodně se to změnilo, ale není to všechno špatně, připomíná si Yuka. V mnoha ohledech ví, že má štěstí. Pro začátek, nárůst pracovních míst umožnil investice do nové infrastruktury, snížil náklady na potraviny a umožnil více volného času. V obchodě musí pracovat jen na částečný úvazek, protože město zbohatlo natolik, že nyní každému poskytuje každý měsíc uneverzální základní příjem. Ten stačí na pokrytí nájmu, což znamená, že Yuka může každý den strávit několik hodin v keramickém ateliéru prací na svých kouscích. Vysokoškolský titul získala díky zcela bezplatným online kurzům, které jí nestály ani dolar, dokonce jí hradili i cesty na kurzy dole ve Vancouveru. Má byt v jednom z nových výškových domů s výhledem na záliv, obrovský a jen pro sebe, plný všech nejnovějších přístrojů a televizí přes celou délku stěny. Malý robot na kuchyňské lince připravuje a vaří jídlo, další vysává a vytírá podlahu.

Navíc, když roztál led, spustili tu velkou rouru do moře, takže jednoho dne - když byla Yuka teenager - měla najednou šíleně rychlý internet s veškerou přenosovou kapacitou, kterou kdy mohla potřebovat, televizi a filmy ze všech kontinentů a Yuka se poprvé cítila spojená se světem, mimo Nunavut. V ultra vysokém rozlišení sledovala, jak lidé v Riu stojí fronty na pitnou vodu a obyvatelé Miami se musí pohybovat ulicemi zaplavenými oceánem. Díky tomu si uvědomila, že ať už se Iqaluit zdá být jakkoli šílený, ona je jednou z těch šťastných. Místo se sice mění, ale vždycky bude jejím domovem.

Yuka už je skoro u obchodu, když ji překvapí zvuk a ze dveří se vypoťáci dvě ženy. Jedna z nich nekontrolovatelně kašle, sliny a soply cákají na chodník. Přeběhne ulici, aby je obešla. Nejspíš o nic nejde, nejspíš se jen příliš baví, ale znervózňuje ji to. Od zemědělských pracovníků slyšela historky o lidech, kteří onemocněli horečkami, z nichž se nikdy nezotaví, zvěsti o tom, že tání permafrostu uvolnilo spolu s úrodnou půdou ještě něco dalšího: prastaré nemoci a prehistorické viry, které tu dřímaly po tisíciletí. Vytáhne si kapuci ještě výš a znovu si přeje, aby měla u sebe dýchací masku.